

1. ΝΑ ΜΗΝ ΤΟΥΣ ΜΟΙΑΣΟΥΜΕ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 28/11/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 28/11/2020

Σελίδα: 1

ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ ΤΣΟΥΚΑΛΗ

Να μην τους μοιάσουμε

Στα θέματα εξωτερικής πολιτικής, ιδιαίτερα σε περιόδους έντασης όταν διακυβεύονται ζωτικά εθνικά συμφέροντα, το ερώτημα που συχνά προκύπτει είναι αν και πόσο μπορεί κάποιος να διαφοροποιείται από τις επίσημες θέσεις που προβάλλει η εκάστοτε κυβέρνηση της χώρας. Και η απάντηση σε αυτό το ερώτημα δεν είναι διόλου εύκολη, ούτε μπορεί να είναι και απόλυτη. Σε μια δημοκρατία, αυτά τα όρια βεβαίως τα θέτει ο καθένας μας για τον εαυτό του με το όποιο αίσθημα ευθύνης διαθέτει. Γιατί λογοκρισία σε μια δημοκρατία δεν μπορεί να υπάρχει.

Στη χώρα μας, η σκληρή πατριωτική γραμμή της οποίας οι οπαδοί χωρίζουν τον κόσμο στους δικούς μας και τους άλλους, δηλαδή τους εχθρούς, δεν αφήνει πολλά περιθώρια για διαφορετικές απόψεις. Αναφέρεται σε εθνικά δίκαια και όχι σε εθνικά συμφέροντα, γιατί συμφέροντα μπορούν να έχουν και οι άλλοι. Και επειδή ακριβώς τα εθνικά δίκαια εξορισμού δεν επιδέχονται αμφισβήτηση, η σκληρή πατριωτική γραμμή περιορίζει ασφυκτικά τον χώρο για διάλογο, πόσω μάλλον για διαπραγματεύσεις, με τους άλλους. Ακόμη μικρότερα είναι προφανώς τα περιθώρια που επιτρέπει για κάποιον συμβιβασμό, μια έννοια που δεν έχει μεγάλη παράδοση στη δική μας πολιτική κουλτούρα. Ο σωστός και άτεγκτος πατριώτης λοιπόν δεν έχει αμφιβολίες. Βρίσκεται σε συνεχή εγρήγορση με το όπλο στο χέρι. Το ίδιο απαιτεί να κάνουν και οι υπόλοιποι. Και όσοι δεν συμμορφώνονται, είναι κατ' αυτόν μειωμένης εθνικής συνείδησης. Αυτός άλλωστε έχει το πατριωτόμετρο.

Μήπως όμως αυτή είναι τελικά η σωστή γραμμή όταν η χώρα βρίσκεται αντιμέτωπη με έναν επιθετικό γείτονα που ανεβάζει κάθε τόσο τις προκλήσεις και τις απαιτήσεις του, όπως η σημερινή Τουρκία με έναν πρόεδρο που επιχειρεί να επιβάλει μονομερώς τη δική του άποψη περί δικαίου; Ο κ. Ερντογάν εννοεί προφανώς το δικαίο του ισχυρού. Σε μια τέτοια περίπτωση, έχει άραγε νόημα να μιλάμε για διάλογο και διαπραγματεύσεις ή να αναφερόμαστε σε δικά μας λάθη, υπερβολές και παραλείψεις;

Νομίζω πως έχει υπό όρους, και θα προσπαθήσω να εξηγήσω πολύ σύντομα γιατί. Η Ελλάδα ως χώρα που πιστεύει στην ειρηνική συνύπαρξη και σε κανόνες δικαίου πρέπει να είναι πάντα πρόθυμη για διάλογο με τους γείτονές της, με την αυστηρή προϋπόθεση όμως ότι ο διάλογος δεν γίνεται υπό απειλή. Αν και όταν η γειτονική μας χώρα είναι έτοιμη

για έναν κανονικό διάλογο χωρίς όπλα στο τραπέζι και χωρίς εξωφρενικές απαιτήσεις, θα πρέπει να είμαστε έτοιμοι και εμείς. Να το κάνουμε σαφές προς όλους – και να το εννοούμε όμως. Αρα, να μην υιοθετούμε την άποψη των δικών μας ακραίων ότι δεν έχουμε τίποτα (ή σχεδόν τίποτα) να συζητήσουμε με την Τουρκία, εφόσον θεωρούν ότι εμείς έχουμε σε όλα δίκιο. Με τέτοιες απόψεις οδηγηθήκαμε αρκετές φορές σε αδιέξοδα στο παρελθόν, όχι μόνον με την Τουρκία. Και μας κόστισαν ακριβά.

Επιτρέπεται να μιλάμε εμείς για υπερβολές στις διαπραγματευτικές μας θέσεις, όταν δεν συμβαίνει κάτι αντίστοιχο στην απέναντι χώρα; Δεν υπονομεύουμε έτσι εμείς την εξωτερική μας πολιτική; Εδώ, τα όρια είναι ευαίσθητα και πρέπει να πατάει κανείς προσεκτικά, ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσης. Αλλά η νηφάλια εκτίμηση των δεδομένων δεν ταυτίζεται με κατευνασμό ούτε η αυτοκριτική με μειοδοσία, όπως προσπαθούν να μας κάνουν να πιστέψουμε όσοι θεωρούν ότι δεν μπορεί να υπάρξει ποτέ πεδίο συνεννόησης με τη γειτονική χώρα. Οι υπερβολές της μιας πλευράς ενισχύουν τις υπερβολές της άλλης οδηγώντας σε έναν αέναο φαύλο κύκλο. Δυστυχώς σήμερα, η Τουρκία του κ. Ερντογάν φαίνεται να έχει ξεφύγει τελείως.

Και το σημαντικότερο. Υπάρχει μια πολύ μεγάλη διαφορά ανάμεσα σε εμάς και τη σημερινή Τουρκία. Η Ελλάδα έχει δημοκρατία στην οποία εκφράζονται (και πρέπει να μπορούν να εκφράζονται) ελεύθερα διαφορετικές απόψεις, όχι μόνον η άποψη του ενός που την επιβάλλει στους υπόλοιπους. Αυτή η διαφορά αποτελεί ένα από τα ισχυρότερα όπλα μας. Είμαστε πατριώτες γιατί υπερασπιζόμαστε πρωτίστως την ελευθερία μας, την ελευθερία της χώρας και της καθεμιάς και του καθενός μας χωριστά. Το εξήγησε άλλωστε με τον καλύτερο τρόπο ο Περικλής στον περίφημο Επτάφυτο που εκφώνησε στην αρχαία Αθήνα πριν από περίπου δύο μισοι χιλιόετα χρόνια. Η δημοκρατία και ο πλουραλισμός απόψεων αποτελούν επίσης βασικά στοιχεία της αξιοπιστίας που διαθέτει η χώρα μας σε εταίρους και συμμάχους. Για να αντιμετωπίσουμε τον αντίπαλο αποτελεσματικά σίγουρα δεν πρέπει να του μοιάσουμε.

Εθνικό ό,τι είναι αληθές, όπως είπε παλιά και ο εθνικός μας ποιητής. Ας τον πιστέψουμε. Θα βγει έτσι πιο δυνατή η χώρα – και με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση.